

SOSYALİST
Sayı 21 (23.3.1971)

Duyuru

28/3/1971 Pazar günü saat 11'de
Akşam TÖS salonunda İŞSİZLİK ve
PATAKLIKLA SAVAŞ BERNETİMİZİN
Genel Kongresi vardır. Duyurulur.

Gündem

- 1- Açılış ve konuşmalar
- 2- Faaliyet raporunun Okunması
- 3- Denetlenme
- 4- Raporların Tenkiti ve Cevaplar
- 5- Akılama
- 6- Tazik Üstüne Konuşmalar
- 7- Dilek ve Temenniler
- 8- Seçimler

İPSD
Yönetim Kurulu

İPSD İSTANBUL
3. KONGRESİ KONUŞMA
28. 3. 1971
708 Salome, İstanbul

Sevgi ve saygıdeğer arkadaşlarım,

Önce bir özür dileyeyim. Bütün söz alanlar şurada ayakta konuştular. Ben buraya geldim, masa başında çöktüm. Bu bir ayrıcalık sayılmasın. Son zamandaki rahatsızlıklarım bu tarzda davranmamı gerektirdi. Tekrar özür dilerim.

Konuşulanlar muhakkak dinlenildi. Ve ne kadar eksikler içinde olduğumuz anlaşıldı.

Burada benim belirtmek isteyeceğim bir nokta var. Bir ara savcılık bir takibat açmıştı Derneğimiz üzerine. Ve orada: Siz, Dernek olarak, siyasetle uğraşıyorsunuz; binaenaleyh kapatacağız sizi, dediler. O zaman, biz de, savunma olarak: Evet, biz siyasetle uğraşırız ve uğraşacağız. Çünkü, Derneğimiz her şeyden önce siyasî bir dernektir, demiştik.

Bunun çeşitli yorumları, çok defa yanlışlara sebep oldu. Ve biz acaba fasulyenin kilosuyla mı uğraşıyoruz? gibi "devrimci" iddialar da ortaya çıktı. Elbet biz fasulyenin kilosuyla da uğraşacağız. Ancak bunu bir delil, bir belge, her vatandaşın rızasını temsil eden bir örnek olarak ele alacağız. Fakat bu küçük örnekler, muhakkak Türkiye ölçüsünde, 2 Dünya ölçüsünde siyasî anlamıyla konulacak. Ancak o zaman, biz fasulyeyle dünya politikasını bir arada göstermek ve bunun bilincine varmak durumuna geçişlerimize anlatabiliriz.

İşsizlik ve Pahalılık konusunda birkaç örneği Raportör arkadaşlar burada açıkladılar. Türkiye¹, kurulduğu gündenberi Cumhuriyetin: İşsizlik ve Pahalılık ülkesi olarak çırpınmaktadır. Bu İşsizlik ve Pahalılığın nedenleri, daima küçük ekonomik olaylara bağlanır. Oysa, ben burada ekonomik ayrıntılar içinde kaybolmamakçin, bu İşsizlik ve Pahalılığın Türkiye'de hangi makandizmle, nasıl en yukarıdan, suyun başını kesenlerce dayatıldığını, birkaç rakamla ortaya koymak isteyeceğim. O zaman, Derneğin siyasî bir dernek oluşunun anlamı bir yol daha ortaya çıkacaktır.

Biliyorsunuz, Türkiye'de egemen sınıflara, topuna birden, halkımızın da anlayacağı bir deyimle: Parababaları diyoruz. Bu Parababaları da iki sınıf halindedir. Birisi: Anadolu'nun 500 kasabasına çöreklenmiş Tefeci-Bezincân Hacıağa dediğimiz Antika Parababaları. Bunlar birkaç bin kişi. Diğeri de: Büyük merkezlerde, en kodaman sermaye ve emlak sahiplerinin bir araya gelmelerinden doğan Finans-Kapital dediğimiz Parababaları. Bunlara da Modern Parababaları diyoruz. (Bunlar birkaç yüz kişi.)

Türkiye'de, Millî Kurtuluş hareketi üzerine, bu Parababalarının nasıl tereyağdan kıl çekerce, yavaşça iktidara geldikleri hepinizce az çok biliniyor. Bu iktidara geldikten sonra, Türkiye'ye nasıl İşsizliği ve Pahalılığı, kaçınılmaz bir hastalıkmiş gibi, sanki gökten bir insanüstü tanrının etkisi varmış gibi, dayattıklarına en iyi gösterecek bir gösterge belirtmek istiyorum.

Bu da, Parababalarına en yakışır gösterge: Para meselesidir.

Cumhuriyet kurulmadan önce, Türkiye'de Amerikan parası dolar 90 kuruştur. Yani, bizim liramızdan Amerikan lirası 10 kuruş daha eksikti.

1920 yılını doların 90 kuruş olduğu yıl sayarsak, bugün 71 yılındayız. Aşağı yukarı 50-51 yıl içinde 4-5 para oyunu oynandı. Ve bu 4-5 para oyunu, Türk parasını, hepimizin her gün geçimi için kullandığı ortak değer dediğimiz parayı, nasıl tepesi aşağı getirdi? Bunun için birkaç rakam hatırlatacağım.

Bu 90 kuruş, 1931 yılında bir Devalüasyon yapıldı: 131 kuruşa çıkarıldı. Yani dolar, durduğu yerde, 90'dan 131'e çıktı. Böylece % 46 resmen dolara bir pâyeye yükseltisi verildi. 1946 yılında tekrar bir devalüasyon dediğimiz, yani Türk parasını değerinden düşürme yapıldı. 280 kuruşa çıkarıldı dolar. 4 Ağustos 1958 günü 900 kuruşa çıkarıldı dolar. 10 Ağustos 1970 günü 1500 kuruşa çıkarıldı dolar.

Dikkat edersek, Türkiye'nin bütün değerlerinin ölçüsü olan para, dışarıdaki bir yabancı ülkenin parasının kuyruğuna takılmış: bu yabancı ülkenin parası mitemadiyen çıkıyor, Türk parası da mitemadiyen düşüyor.

Bu düşüşün orantılarını devir devir izledik mi: ilkin her yıl, aşağı yukarı, yani 920 den 31 e kadar her yıl % 4 paramız düşmüş. Ondan sonraki 15 yıl içinde gene her yıl paramız % 7,6 düşmüş. Ondan sonraki 12 yıl içinde para, birdenbire % 18,4 her yıl düşmeye başlamış.

Ve bu tarih ne zamandır? DP iktidarı tarihidir. Yani 46 nın hemen dört yıl sonrası, bildiğiniz gibi, Finans-Kapital... DP nedir? O zamana kadar Devlet Sınıflarıyla Egemen Sınıflar arasında bir karşılıklı uzlaşma sistemi Tekparti biçiminde sürüp gidiyordu. Ve bir kahraman geçiyordu işte, memleketin başına. O kahraman, bu iki zümrenin ve sınıfın ilişkilerini az çok ayarlamaya çalışıyordu. Onun için, o zaman bakıyoruz: Türk parasının değeri senede % 4 ve en çok 7,5 düşüyor.

Ve bu 7,5 düşüş: 1931 den sonra her yıl Türk parasının değeri 100 kuruşa 93 kuruşa düşüyor, demektir. Tabii, her vatandaş pazara gitti mi, eskiden 93 kuruşa aldığı malı bu sefer 100 kuruş ödiyerek almak zorunda. Binaenaleyh, o pahalılığı sineye çekmek zorunda kalıyor.

Bunun başlangıcı, aşağı yukarı, Türkiye'de eski Kompradorların yerine yeni Finans-Kapital zümresinin egemenliğe başlaması günlerine tesadüf eder. Ondan önce de her yıl % 4 düşüyor Türk parası. Ama Finans-Kapitalin, - şartsız kayıtsız daha değil ama, henüz Tekparti'nin vesayetini kabul eder bir durumu var, - fakat gene de ulusal Türkiye halkı üzerinde, her yıl etkisi Türkiye halkı üzerinde de parayı % 7,6 oranında düşürmek oluyor. Tekparti CHP devrinde.

Ondan sonra, İkinci Dünya Savaşı biter bitmez, bir de bakıyoruz: Türkiye'de iktidara şartsız kayıtsız DP ismi altındaki partiyle büyük, kodaman Modern

Parababaları geçiyor. Ve bunlar, her yıl artık, AP nin her geçen yılında: 100 kuruşumuzu bizim, elimizdeki, 82 kuruşa düşürüyor.

Bu, nasıl sınıf ilişkilerinin gelişimiyle, para mekanizmasıyla oynandığını bize açıkça gösteren bir belgedir.

50 yıllık tüm para politikasının sonucuna vardık mı: geçen yıl, 1970 yılı, iktidar partisi AP nin, doları 1500 kuruşa çıkarmak suretiyle yaptığı son devalüasyon (Türk parasını değerinden düşürme faaliyeti) sonucu, 50 yıl içinde yüzde 1660 kat bir Türk parasının düşüşü, ecnebi parasının çıkışıyla karşılaşmışız. Demek, her yıl % 33 e yakın, yâni her yıl üçte bir oranında. Tâ 920 den itibaren alırsak, Türkiye'de her yıl 100 kuruşumuzun üzerinden 33 kuruş çalınmış. Bu, bu demektir, arkadaşlar.

Herhangi bir, lâlettayn bir insan içimizden, kalkıp gidip te, bir kâğıt üzerine Türk parası damgasını çok başarıyla vurursa ve bunu çıkarsa piyasaya: Vay! Kalpazan, diye hemen yakasına yapışılır ve mahkemeye verilir. Doğru. O insan, değersiz bir parayı, kâğıdı: değerli diye damga vurmuş ve sürmüş, vatandaşları dolandırmış.

Ama bu işi, iktidarda, suyun başını kesen politikacı yaptı mı, buna, Frankçe böyle bir, öfemizm dedikleri, hoş bir lâf gibi: Devalüasyon, falan diyorlar. Yahut, paranın değerden düşürülmesi, falan gibi, böyle güzel politika lâflarıyla, sanki tabii bir şey yapılmış.. Yapılan Kalpazanlık ama. Eğer bizim paramız 100 kuruş edeceğine 82 kuruşa düşürülüyorsa, bu paramızın değerini düşürmektir. E birader, kim ~~bunun~~ yakasına yapışacak, bu kalpazanlığı yapanın? Hemen hemen hiç kimse.

Yalnız, işte bildiğiniz gibi, her 12 senede bir gelen bu âfetten sonra ne oluyor? Menderes, 58 de yaptı: 60 senesinde Yassıada'ya düştü ve asıldı. Demirel ondan talihli çıktı. 70 senesinde yaptı; 71 yılında, hemen ertesi yıl, bir de bakıyoruz: Demirel, bir Muhtıra'yla kenara çekildi. Bu kadar oluyor.

Ama manivelâ ~~devam~~ devam ediyor. Yâni, bir yandan egemen sınıfların mekanizması öyle kurulmuş ki: bir adamı kukla diye çıkarıyor, ona istediğini yaptırıyor, 10 sene, 12 sene.. 12 sene geçer geçmez: Tamam, dur! Tükaka oldu, diyor. Atın bunu, falan. Bir müdahaledir, sağdan soldan, üzerine çullanıyorlar. Onu alayağı ediyorlar. Ne oldu? Bitti iş. Tamam. Temize havale ettik.

Halbuki bitmiyor, görüyoruz. Yâni 50 yıl bu oyun, bu alicengiz oyunu Türkiye'de devam etmiş. Ve Türk parası her yıl, ortalama yaptık mı, % 1660 ölçüsünde düşürülen Türk parası, her yıl 100 lirasından 33 lira kaybederce, bir tekerlenişe uğramış.

Oyun, büyük ölçüde politika oyunudur. Artık ben öteki ayrıntılarına girmiyorum. Hepinizin bildiği şeyler. Yâni, benim cebindeki parayla ben, dün 100 kuruşa aldığım malı 133 kuruşa alırsam bugün: bu Pahalılıktır işte. Her sene

ben elime geçen paranın 33 kuruşunu, her 100 kuruşunda 33 kuruşunu havaya atar-
ca piyasada harcadım mı, gayet tabii Fahalılıktan kıvranırsım.

Fahalılığı kim yapıyor? Hasan, Ahmet, Mehmet, falan.. böyle küçük ölçü-
lerle göstermek, Türk milletini aldatmaktır. Onun için biz bu oyunu, herşeyden
önce bu siyasî oyunu ve siyasetle Türkiye parasını düşürmek yoluyla Fahalılığı
arttırmak oyununu, vatandaşlarımıza elle tutulur örnekleriyle açıklamak zorun-
dayız.

x

Bu Fahalılık mekanizması içinde Türkiye'nin hangi duruma getirildiği de,
bugün Türkiye'nin üs oluşuyla beliriyor. Türkiye kimin üssüdür bugün? Ameri-
ka'nın. Neden? Çünkü, Türkiye'nin alinyazısı Amerikan parasına bağlanmıştır.
50 yıldanberi, her yıl Türk parası düşürülmek suretiyle, Amerikan parası gök-
lere çıkarılmıştır. Tabii bu kadar tepemizde ^{bir} Tanrı Taâlâ gibi ağırlığını his-
settiren Amerikan parası: arkasından Amerikan politikasını, Amerikan ordusunu,
Amerikan üssünü, nükleer silâhını da Türkiye'ye getirivermiştir.

Böyle konduğu zaman, açıkça görülen şey: Türkiye'yi idare eden egemen sı-
nıfların vatan ihaneti içinde olduğunu bize tekrar gösteriyor. Bu vatan ihane-
tinin derecesini de, Borçlar meselesinde görmek mümkündür.

Hatırlarsanız, Osmanlı imparatorluğunu batıran temel nedenlerden para ne-
deni: Osmanlı borçları, yahut Düyûn'u Umumiye'dir. Bu Düyûn'u Umumiye'nin 42
yıl birikmiş olan parası, o zamanki parayla 114 milyon Türk lirasıydı. Sterlin-
le, İngiliz parasıyla 125 milyon lira ediyordu.

Bunların ben bugünkü Sterlin râyiciyle yeni karşılığı ~~ne~~ ne olur, diye
aradım: 14 milyar 800 küsur milyon ediyor, Sterlinin karşılığı. Türk altınıy-
la, - ki Hamit altını olarak aldım: 1800 liradan bugün bir Hamit altını, onunla
karşılaştırdım, - 14 milyar 900 küsur milyon..

Demek ki, Osmanlı imparatorluğu, aşağı yukarı yaram yüzyıla yakın bir süre
içinde 14 küsur milyar, 15 milyara yakın bir borç yapmış. Ve bu borç, affetme-
miş Osmanlı imparatorluğunu. Temelini kazımak suretiyle yıkıntıya götürmüş.

Gelelim, Cumhuriyet dediğimiz: gûya Batı uygarlığına, onun müreffehliğine
Türkiye'yi getirir, diye ilân edilen rejimin uygulamasına. Ondan öncekileri
bir yana bırakalım. 1961 senesinde borçlarımız ne oldu? diye bakıyoruz. 61 se-
nesinin bütçesinde, resmen, yâni Devlet bütçesini Meclis'e verdikleri zaman ko-
nulmuş rakamlardan alıyorum bunları.

950 yılı, bu rakamlara göre, Türkiye'nin 200 milyon dolarlık altın parası
ve döviz varmış. Biliyorsunuz, kâğıt paranın hiç bir değeri yoktur. Yâni,
üzerine damga basmak, onu değerlendirmiş değildir. Bankada, daha doğrusu Dev-
let hazinesinde yatan altın veya hemen altına çevrilir para varsa, onunla kâğıt
paranın değeri bir değer taşır. O zaman, 50 yılında, böyle 200 milyon altın
para ve döviz bankada varmış. Borcumuz ne? 250 milyon dolar. Eh, hiç olmazsa

200 milyonunu karşılıyacak bir altın, dövizimiz varmış. O zaman doların râyici 280 kuruşmuş. Türk parasıyla Türkiye'nin borcu neymiş? 710 milyon lira.

950 de ~~DE~~ iktidara DP gelmiş. Menderes-Bayar ekibi. Finans-Kapitalin şartsız kayıtsız egemenliği. Onlar, şartsız kayıtsız millet hâkimdir, diye geldiler. Hakikatte, Finans-Kapital hâkimdir, demek istiyorlardı. Ve öyle oldular. Onun sonucunda, bakıyoruz: 960 yılı, tam Menderes yıkılacağı sene, hazine de altın ve döviz âdeta tantakır. 61 bütçe tasarısı böyle yazıyor. Borç 891 milyon dolar. Paranın râyici 900 kuruşa çıkmış. Yâni 1 Amerikan doları 900 kuruş olmuş. Ve bu hesapça, Türkiye'nin borcu 8 milyar küsur liraya çıkmış.

14 milyar, Osmanlı borçlarının tümü. 8 milyar, 10 sene içinde bir Finans-Kapital şartsız kayıtsız egemenliğinin sonucu oluyor.

Ondan sonra, ikinci 10 yıla geliyoruz. Astık, Menderes kabahatliydi, tükaka!.. Yerine Demirel'i getirdik. 970 yılı, hazine gene tantakır, altın ve döviz bakımından. Fakat Türkiye'nin borcu, birdenbire, 800 milyon değil de, 3 milyar 227 milyon dolara çıkmış.

Bir gecede, düşünün: bu para ne anlam taşıyor? 3 milyar 227 milyon doların, - eğer dolar 900 kuruş olsaydı, - karşılığı 29 milyar borç olacaktı. O gece, 900 kuruşa satıldıkça doları, bizim büyük idarecilerimiz gece yarısı karar vermişler (Meclis'in falanın haberi yok, oradaki 10-15 kişi karar vermiş), 15 liraya çıkarmışlar. O zaman Türkiye'nin borcu, o gece, sabaha karşı, - akşam üzeriz 29 milyar tutuyorken, - sabaha karşı gözümüzü açınca: 48 milyar 130 milyona çıkmış. Çıkarın birbirinden bu iki rakamı: bir gecede 19 milyar 87 milyon Türk lirası gavura hediye etmiş beylerimiz.

Şimdi düşünün: Türkiye'nin işsizlik, pahalılık, açlık manzarasını.. Türkiye'nin başına geçmiş, Türkiye-Vatan-Millet-Sakarya dedi mi, kimseye söz bırakmayan, kelle uçuran bir avuç sömürücü sınıf: bir gecede, - hatta kendi Meclisine dahi metelik vermeksizin: Meclis te kim oluyor? Biz karar veririz, diyor. İcra Vekilleriyiz, falan, - bir rakam yapıyor, ve uluslararası Finans-Kapitale: Benim sana 29 milyar mıydı borcum, işte sana 48 milyar ~~borçlandım~~ borçlandım, diyebiliyor.

19 milyar havadan bir para veriyor ki, Osmanlı imparatorluğu 50 yıla yakın süre borç almış, girtlağa kadar borca battım diye çarpınmış durmuş: bütünü 14 milyar tutuyor. Bizim Demirel ustâdın ve ortaklarının bir gecede, hiç yoktan, durup dururken uluslararası Finans-Kapitale hediye ettiği 19 milyar.

Şimdi, böyle bir hükümet düşünün. Ve bu, 35 milyonun kaderini eline almış. Buna karşı biz, eğer siyasî bilinçle ve bu genel rakamların ışığı altında vatan-daşımızı aydınlatmazsak, ona yol göstermezsek, ne yapabiliriz?

Aynı yıl, yâni 70 yılı, geçen yıl... Demin söylediğimiz, deminki, dövizle ödenecek borçtu: 48 milyar. Ayrıca, Türk parasıyla dışarıya ödenecek olan borç-

lar: 6,5 milyar da o. 55 milyar dışarıya borçluyuz. Bir de iç borcumuz var. İçerideki Parababalarına da borçluyuz. O da 23 milyar 600 milyon. Toplayın: 78 milyar 600 milyon borç içindeyiz bugün.

Türkiye'nin bütün millî geliri de aynı yılda 90 milyar ^{lira} diye hesaplanıyor. Oysa, bu millî gelir içine: Devlet memurlarının parası, falan filâh, aldıkları maaş ta gelir gibi sayılıp, tekrar tekrar sokuşturuluyor. Asıl, biliyoruz biz, ekonomik değer yaratan kollarımız: başta Sanayi ile Ziraattır. Sanayi ve Ziraatımızın tüm bir senede Türkiye yüzeyinde yarattığı değerlerin toplamı: 40 milyara geçmiyor.

Halbuki bizim borcumuz 78 milyar. Demek, Türkiye'nin bütün sanayiini, bütün tarımını, bütün köylerinin üretimini, bütün yarattığımız değerleri.. hepsini birden, olduğu gibi gâvura teslim etsek, borcun yarısını ödiyemiyoruz.

İşte memleketimizi, İşsizlik-Pahalılık dediğimiz konu açısından ele aldık mı, böyle bir ihanetle karşı karşıyayız.

Ama bizim, âdeta kefen soyucumuz durumunda davranan bugünkü iktidar, biliyorsunuz, raporda da kısmen gösterildiği gibi: boyuna Türkiye'deki işsizleri yabancı devletlere gönderip, oradan döviz kazanmak durumundadır.

Her yıl Türkiye'nin Dış Ticaret açığı 264 milyon dolar tutarındadır. Ödeme dengesi, eğer işçi dövizleri bulunmasa, 356 milyon dolar tutarındadır. Demek ki, Parababaları, dış ülkelerle alış-veriş yaparken, her sene Türkiye'nin ödeme dengesinde 3 milyar 194 milyon lira açık veriyorlar. Bu açığı kapatmak için de, ellerinde tek silâh: zavallı bizim işçilerin dövizleri. 140 milyon dolar onlardan toplamak suretiyle, bu açığın bir parçasını kapatıyorlar. Ama, gene açık 215 milyon dolar tutarındadır.

Şu halde, benim anlatmak istediğim ^{açıktır.} Derneğimiz niçin siyasî olmak zorundadır? Çünkü, ekonomik-sosyal suyun başı: Parababalarınca kesilmiş siyasettir. Ancak, Halkımıza bunu anlatacak somut örnek: İşsizlik ve Pahalılıktır.

İPSD'yi küçümseyenler bu gerçeğin içyüzünü bilmiyenlerdir. Biz bunu muhakkak her an gözümüz önünde tutmaya mecburuz. Ve ona göre siyasî bir Dernek olduğumuzu, vatandaşlara, ve tabii burda konuşan arkadaşlarımızın söyledikleri gibi, başta işçi sınıfımıza, - çünkü işsizlikten ve pahalılıktan en yakıcı biçimde ezilenler onlardır, - onlara anlatmalıyız. Onlar anladığı gün, elbette Türkiye'de daha başka sonuçlara varmak mümkündür.

Halbuki, yeni Muhtırayla iktidara gelen bugünkü hükümetin bu sabah gazetelerde okuduğumuz önerileri, yapacakları, dikkat ederseniz: birincisi Üniversite, ikincisi Personel Kanunu, üçüncüsü Din meselesi.. Evet, bunlarla meşgul. Yahu, 1 doları 90 kuruştan 1500 kuruşa çıkarmaşlar, sen bununla meşgul olsana. Yok onunla meşguliyeti. Çünkü ona dayanmış, doların güvenine. Ve Amerikan yoluna girmiş. Bu şartlar altında nasıl kurtulacağını bile bilmiyor.

Benim, İşsizlik-Pahalılık üzerine yapacağım açıklama burada bitiyor. Hepinizi saygıyla selâmlarım.